

CHRYSOMELIDAE

Donacia appendiculata AHR. (G. Boosten dt): Chimay, Etang du Vivier, 17.VII.1980, 20.VII.1982, 26.VII.1982, en nombre s/ *Typha* sp. et *Sparganium* sp.

Donacia versicolora BRAHM. (G. Boosten dt): Chimay, Etang du Merdeux, 20.VII.1980, 15.VIII.1982, en nombre s/ *Potamogeton* sp.

Cryptocephalus decemmaculatus (L.): Ardennes: Rocroi, tourbière 28.VIII.1982 s/ *Betula* sp.

Chrysomela cerealis L.: Nismes, 11.VIII.1982.

Chrysomela oricalcia Müll.: Solre-Saint-Géry (Hainaut), 6.V.1978; Saint-Remy (Hainaut), 16.VI.1979.

Cassida panzerae WSE. (G. Boosten dt): Torgny (Lux.), 20.V.1977.

Assemblée mensuelle du 2 février 1983
Maandelijkse vergadering van 2 februari 1983

Présidence de/ Voorzitterschap van M. G. LHOST, *Président*

Besluiten van het Bestuur. - Toelatingen. - De Heer Baudewijn GODDEERIS, assistent aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel, voorgesteld door de Heren J. KEKENBOSCH en P. GROOTAERT wordt als gewoon lid toegelaten. De Heer GODDEERIS is werkzaam in de Sectie Limnologie en bestudeert vooral larven van Chironomidae. Ook de Heer Marc DE VOS, Aannemerstraat 18, 9110 Gent, voorgesteld door de Heren J. KEKENBOSCH en P. GROOTAERT wordt als gewoon lid toegelaten. De Heer DE VOS interesseert zich vooral voor Hymenoptera.

COMMUNICATIONS - MEDEDELINGEN

1. De Heer P. GROOTAERT voorstelt de volgende mededeling :

Twee Milichiidae (Diptera), nieuw voor de Belgische fauna

Tijdens april 1981 werd in een bedrijf te Aalst een plaag vastgesteld van vliegjes. Een staal van een 200-tal exemplaren bleek voor

95 % te bestaan uit *Desmometopa tarsalis* LOEW, 1865. Deze soort is cosmopoliet met een ruime verspreiding in tropen en subtropen. Hoogstwaarschijnlijk ontwikkelden de larven zich in gistend maïsmeel afkomstig uit Centraal-Amerika.

Desmometopa scordium FALLEN, 1820 is de enige andere soort van het genus die in België wordt aangetroffen. In de collectie van Dr. M. BEQUAERT zijn exemplaren aanwezig uit Heusden (O.Vl.), 12.IX.1943, 2 ♂, 2 ♀; Destelbergen, 21.V.1942, 1 ♀, 2.VI.1945, 1 ♀; Gent, 2.VIII.1949, 1 ♀; Essene (Bra.), 22.VI.1947, 1 ♀; Torgny (Lux.), 12-18.VII.1949, 3 ♂, 1 ♀.

Zeer merkwaardig is dat de adulten van *Desmometopa* rovers en commensalen zijn van spinners en roofinsecten. Zo werd onder andere gemeld dat ze zich vastklampen op de rug van Asilidae en meezuigen aan hun prooien.

2. In plaats van de Heer L. VERLINDEN, verontschuldigd, de Heer P. GROOTAERT voorstelt de volgende mededeling :

Drie nieuwe soorten voor de Belgische fauna en een tweede van *Cheilosia caerulea* MEIGEN (Diptera Syrphidae) door L. VERLINDEN

Bij het determineren van zweefvliegen, verzameld door eerstejaarsstudenten van de Faculté des Sciences Agronomiques de l'Etat (Gembloux) vond ik exemplaren van drie soorten die nog niet eerder uit België gemeld waren.

1°) *Epistrophe melanostoma* ZETTERSTEDT, 1843 Belg. n. sp. Een univoltiene voorjaarssoort die lijkt op de eveneens zeldzame *Epistrophe ochrostoma* ZETTERSTEDT. Ze werd gevangen te Embourg (Lg.) 12.V.1969 1 ♀, Gosselies (Hain.) 23.V.1970 1 ♀, Bévercé (Lg.) 25.V.1974 1 ♂, Jambes (Nam.) 6.VI.1968 1 ♀, Les Epioux (Lux.) 11.VI.1975 1 ♀ en Comblain (Lg.) 14.VI.1970 1 ♂. Gezien *E. melanostoma* voorkomt in Nederland, het Groothertogdom Luxemburg en Frankrijk was ze ook in België te verwachten.

2°) *Epistrophe melanostomoides* STROBL., 1880 Belg. n. sp. Eveneens een univoltiene voorjaarssoort, die van de meer algemene *Epistrophe grossulariae* MEIGEN te onderscheiden is onder meer door de gele antennen. Ze werd op 7 plaatsen verzameld: Malonne (Nam.) 10.V.1971, 1 ♂, Balâtre (Nam.) 14.V.1971 1 ♂, Thuin (Hain.) 15.V.1971 1 ♀, Mazy (Nam.) 29.V.1971 1 ♀, Neuville (Nam.) 4.VI.1970 1 ♀, Bailionville (Nam.) 7.VI.1975 1 ♀ en Membre (Nam.) 14.VI.1977 1 ♀. Hoewel al deze vindplaatsen in de zuidelijke helft van het land liggen, is de soort ook meer noordelijk te verwachten. In Nederland namelijk komt de soort (hoewel zeldzaam) in het hele land voor (VAN DER GOOT, 1981). In SEGUY (1961) wordt *E. melanostomoides* niet vermeld.

3°) *Syrphus* (s.s.) *nitidifrons* BECKER, 1921 Belg. n. sp.

Een zeer recente vangst : 1 ♀ te Godinne (Nam.) 19.VI.1982 (leg. M. LAMBOTTE). Van deze vrijwel onbekende tamelijk kleine (7 à 8 mm) soort, die qua habitus op *Melangyna* of *Parasyrphus* lijkt, werden sinds 1975 in Nederland op diverse plaatsen in de Veluwe een 15-tal exemplaren verzameld door A. BARENDREGT (Voorthuizen) en V.S. VAN DER GOOT (Amsterdam). Doordat de soort in de meest gebruikelijke handboeken ontbreekt, bleek het niet eenvoudig haar te determineren: het was ten slotte Dr. VOCKEROTH (Ottawa) die daarin slaagde. Voor de determinatie van het Belgisch exemplaar kon ik beschikken over een uitgebreide beschrijving van de hand VAN BARENDREGT en een ♀ van de soort, dat VAN DER GOOT me had toegestuurd. Hoewel het specimen uit Godinne iets groter is dan het Nederlandse en de vlekken op het achterlijf de zijnaad niet bereiken, betreft het toch zeker *Syrphus nitidifrons*.

VOCKEROTH en BARENDREGT plaatsen de soort in het subgenus *Syrphus* s.s. op grond van een aantal morfologische kenmerken, hoewel de sterk glanzende *S. nitidifrons*, uiterlijk weinig gemeen heeft met de zeer algemene andere drie inheemse *Syrphus*-soorten. Het meest gebruikte subgeneriek kenmerk, de lange haren op de onderste squamae, ontbreekt trouwens bij sommige exemplaren.

Syrphus nitidifrons is te herkennen aan volgende karakteristieken : voorhoofd geheel glanzend zwart, gezicht geel zonder zwarte middens-treep en onbestoven, evenals het voorhoofd lang zwart behaard, mondrand breed zwart gebied; mesonotum sterk glanzend en fijn gestippeld, dicht afstaand geelwit gehaard; schildje donkergeel met lange zwarte haren; tergieten glanzend zwart en overwegend zwart behaard met op tergieten II, III en IV smalle langgerekte vlekkenparen, die doen denken aan *Dasysyrphus venustus* MEIGEN (behalve dan dat ze bij het Belgisch specimen de zijnaad niet bereiken), sternieten geel met brede zwarte dwarsbanden; poten I en II geel op de dijbasis na, poot III zwart met gele scheenbasis, op tarsen I en II, die geheel geel zijn, opvallende zwarte borsteltjes; vleugel geheel met microtrichae bezet.

De verspreiding van *Syrphus nitidifrons* schijnt slecht bekend te zijn; in de collectie LUCAS (Rotterdam) bevinden zich exemplaren uit Zwitserland en Joegoslavië.

Onder de vele bijzondere vangsten van de studenten van Gembloux wil ik er een vermelden, een ♀ *Cheilosia caerulea* MEIGEN uit Jupille (Lg.) 9.VI.1976. Te voren was de soort slechts éénmaal uit België gemeld : Esneux (Lg.) 12.VI.1959 (VAN DOESBURG, 1960). De juistheid van de determinatie komt niet in vraag: *C. caerulea* is een van de minst moeilijke soorten uit het genus. Ofschoon beide vindplaatsen en data dicht bij elkaar liggen, rijst toch de vraag of de soort inheems is, en zo ja, hoelang reeds. *C. caerulea* is een bergsoort; zo noemt SEGUY (1961) voor Frankrijk enkel vindplaatsen in het hooggebergte. Volgens VAN DER GOOT (1981), is ze hier en daar ook in middelgebergten te vinden, maar hij geeft geen nadere specificatie.

Mijn vermoeden dat we hier te maken kunnen hebben met een toevallige immigrant werd gewekt door de jaartallen 1959 en 1976. Deze jaren werden gekenmerkt door langdurige perioden van grote warmte en droogte, vanaf het voorjaar. Enkele ongewone vangsten uit 1976 en 1982 doen me denken dat dergelijke, voor de meeste Syrphiden zeer ongunstige weersomstandigheden tot ongewone migraties kunnen leiden. In 1976, ving ik het enige bekende Belgische ♂ *Pipizella maculipennis* MEIGEN, en op twee plaatsen in de provincie Antwerpen (Weert en Antwerpen Luchbal) een exemplaar van *Cheilosia illustrata* HARRIS. Deze laatste is gewoon in Zuid-België, komt in Midden-België verspreid voor tot even benoorden Brussel, maar ontbreekt voor zover me bekend in het noorden van het land. R. BOSMANS (Gent) deelde me mee dat de wants *Graphosoma lineatum* L., die in ons land tot de Gaume beperkt is, in 1976 ook in Vlaanderen werd aangetroffen. In zijn briefwisseling vermeldt VAN DER GOOT een ware invasie van de grote en spectaculaire Syrphide *Volucella zonaria* PODA in Nederland, waar de soort niet inheems is, en waar voordien over vele jaren slechts een dertigtal vermeldingen bekend zijn.

De vraag kan dus gesteld worden of bij de Syrphiden, naast de jaarlijkse trekbewegingen van een dertigtal soorten en de meer lokale migraties onder druk van voedselgebrek, waarover reeds een uitgebreide literatuur bestaat (SCHNEIDER, LACK, WILLIAMS, AUBERT *et al.*...) ook nog migraties voorkomen onder invloed van uitzonderlijke weersomstandigheden. Indien hierbij een voldoende aantal exemplaren van beide sexen betrokken zijn (de in Nederland verzamelde exemplaren *Volucella zonaria* zijn alle ♀♀) zou dit kunnen leiden tot vestigingen buiten het eigenlijke areaal, die zich enige tijd kunnen handhaven. Deze hypothese zou meteen een verklaring bieden voor de herhaalde vangsten in een aantal gebieden met gunstig microklimaat (St. Pietersberg, Maasvallei, omgeving Hansur-Lesse) van zuidelijke bergsoorten als *Paragus flammeus* GOELDIN, *Merodon aeneus* MEIGEN, *Merodon rufus* MEIGEN, *Pipizella divicoi* Goeldin, *Pipizella zeneggenensis* GOELDIN, waarvan sommige zich, voor zover bekend, zeer ver buiten hun areaal bevinden of bevonden.

BIBLIOGRAFIE

- VAN DOESBURG P.H., 1960. - *Cheilosia caerulea* MEIGEN (Dipt., Syrphidae), *Ent. Ber. Amst.* 20 : 68.
 VAN DER GOOT V.S., 1981. - De Zweefvliegen van Noordwest-Europa en Europees Rusland, in het bijzonder van de Benelux. *K.N.W.V.* 1981: 1-275.
 SEGUY E., 1961. - Diptères Syrphides de l'Europe occidentale. *Mém. Mus. Nat. Hist. nat., Série A Zool.*, XXIII : 1-248.